

Dosarul nr. 2ra-393/20

Prima instanță: Judecătoria Bălți sediul central (jud. A. Roșca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

DECIZIE

25 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Oxana Cuprina, reprezentată de avocatul Denis Duca

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Oxanei Cuprina, reprezentată de avocatul Denis Duca împotriva Irinei Sîrbu cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de Irina Sîrbu, casată hotărârea din 3 iunie 2019 a Judecătoriei Bălți sediul central și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă

constată:

La 18 aprilie 2019, Oxana Cuprina, reprezentată de avocatul Denis Duca a depus cerere de chemare în judecată împotriva Irinei Sîrbu cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 3 februarie 2019, minora XXXXX 1-a lovit peste umăr pe minorul XXXXX, care din cauza loviturii primite, a scăpat telefonul său de model Xiaomi S2 și astfel deteriorându-l (fapt confirmat prin materialul acumulat pe marginea plângerii ei nr. 2019001507 din 5 februarie 2019), iar potrivit actului nr. 2/03/19-99864 din 2 martie 2019, cheltuielile de reparare a prejudiciului suportat au fost de 1 050 de lei.

A remarcat că, prin convorbirile telefonice cu pârâta, aceasta a refuzat în mod categoric să repare în mod benevol prejudiciul cauzat.

Astfel, la 20 martie 2019, a fost expediată somația de plată, prin care pârâtei i-a fost acordat un termen rezonabil de 5 zile lucrătoare de achitare, somația fiind primită de către Irina Sîrbu la 25 martie 2019.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 6, 514, 607, 1398, 1406, 1417 Cod civil, art. 94, 166-167 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul pârâtei în beneficiul ei a prejudiciului material în sumă de 1 050 de lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 156,95 de lei.

Prin hotărârea din 3 iunie 2019 a Judecătoriei Bălți sediul central, a fost admisă acțiunea.

A fost încasat de la Irina Sîrbu în beneficiul Oxanei Cuprina prejudiciul material în sumă de 1 050 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 156,95 de lei.

Prin decizia din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de Irina Sîrbu, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Au fost încasate de la Oxana Cuprina în beneficiul Irinei Sîrbu cheltuielile de judecată în sumă de 112,50 de lei.

La 10 ianuarie 2020, prin intermediul Oficiului Poștal, Oxana Cuprina, reprezentată de avocatul Denis Duca a declarat recurs împotriva deciziei din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe, precum și încasarea din contul intimății a cheltuielilor de judecată în sumă de 75 de lei cu titlu de taxă de stat pentru depunerea cererii de recurs.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o neîntemeiată, contradictorie, emisă contrar prevederilor legii și pasibilă de a fi casată, deoarece instanța de apel, admițând apelul, a comis o eroare gravă de interpretare a legii, concluziile sale sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, fiind depășite atribuțiile prin încasarea cheltuielilor de judecată, deși acestea nu au fost cerute de parte.

A remarcat că instanța de apel a considerat într-un mod eronat că în cazul dat din speță este prezent prejudiciul, exprimat prin deteriorarea telefonului, dar nu este prezentă fapta ilicită.

Având în vedere prevederile art. 11 lit. g), 14 alin. (1), (2) și 1417 alin. (2) Cod civil în vigoare până la 1 martie 2019, a evidențiat că cheltuielile de reparație a telefonului mobil în mărime de 1 050 de lei reprezintă prejudiciul efectiv cauzat ce urmează a fi reparat.

Cu referire la prevederile art. 514, 607 alin. (1) și 1398 alin. (1) Cod civil în vigoare până la 1 martie 2019, a subliniat recurenta că minora XXXXX, prin acțiunea de lovire a minorului XXXXX, a comis o faptă ilicită cu vinovăție și prin lege este obligată să repare prejudiciul.

Acțiunea de lovire reprezintă în sine o faptă ilicită, deoarece contravine ordinii publice și bunelor moravuri.

A menționat că, referitor la lipsa faptei ilicite, instanța de apel eronat a interpretat și aplicat legea, dând o apreciere greșită circumstanțelor cauzei.

Reieșind din prevederile art. 13 alin. (1) și (5) Cod civil în vigoare până la 1 martie 2019, a invocat că minora XXXXX, chiar dacă era filmată de minorul XXXXX, nu avea niciun drept de a-l lovi pe acesta, dar urma să adreseze o plângere

organelor competente și mai mult, acțiunea de a filma și acțiunea de a lovi sunt total diferite prin sine însuși și acțiunea de lovire în calitate de autoapărare pentru acțiunea de filmare nu poate fi considerată o acțiune licită, astfel minora s-a aflat într-o eroare că prin acțiunea de lovire are dreptul la autoapărare.

O eroare gravă și lipsită de orice logică este de a constata că în cauzarea prejudiciului (deteriorarea telefonului) este vinovat minorul XXXXX, deoarece filma cu telefonul și nu invers, vinovat de cauzarea prejudiciului fiind minora XXXXX care l-a lovit pe minorul XXXXX, or deteriorarea telefonului s-a produs în urma lovirii și nu în urma filmării.

A considerat total eronată și concluzia instanței de apel precum că la caz nu este prezentă condiția vinovăției părintelui potrivit art. 1406 alin. (1) Cod civil în vigoare până la 1 martie 2019, deoarece părinții răspund în cazul vinovăției lor în lipsa de supraveghere sau educare a minorului.

Deși, instanța de apel a indicat în decizia contestată că vinovăția părintelui este prezumată, a concluzionat într-un mod contradictoriu că nu a fost dovedită în instanța de judecată.

Totodată, instanța de apel a constatat că încheierea Inspectorului de Poliție nu este un act care dovedește vinovăția părintelui în neîndeplinirea obligațiilor de întreținere, de educare și de instruire a copilului.

A remarcat că aceasta nici nu a fost prezentată pentru probarea vinovăției părintelui, ci dovedește existența prejudiciului (deteriorarea telefonului), faptei ilicite (de lovire) și a legăturii de cauzalitate dintre faptă și prejudiciu, cât și vinovăția minorei, dar nu a părintelui.

Vinovăția părintelui nici nu urmează a fi dovedită, aceasta fiind prezumată, prin lege, iar vinovăția urma a fi dovedită a minorei, ceea ce prin actul și materialele de la Poliție a fost constatat.

A specificat că intimata a recunoscut parțial acțiunea, atât în prima instanță, cât și în instanța de apel, declarând că ar fi fost de acord să achite jumătate din prețul reparației, dar nu tot costul reparației.

Tocmai pentru greșita interpretare a vinovăției, legiuitorul a prevăzut expres în Codul civil în vigoare din 1 martie 2019, în art. 20 alin. (1) că dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru prejudiciul cauzat prin fapta sa săvârșită cu vinovăție sub forma intenției sau imprudenței.

Drept urmare, pentru răspunderea civilă delictuală nu contează intenția sau imprudența, aceste oricum angajează răspunderea civilă.

La fel, instanța de apel într-un mod eronat a încasat și cheltuielile de judecată, deoarece potrivit art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată, însă Irina Sîrbu nici în cererea de apel, nici în dezbateri nu a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată.

La 20 februarie 2020, prin intermediul Oficiului Poștal, Irina Sîrbu a depus referință la recursul declarat de Oxana Cuprina, solicitând recunoașterea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 11 noiembrie 2019, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 61), fiind recepționată de către recurentă și reprezentantul acesteia, avocatul Denis Duca la 13 noiembrie 2019, ceea ce se atestă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f. d. 62, 63).

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 10 ianuarie 2020 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe

După cum rezultă din actele cauzei, Oxana Cuprina înaintând acțiunea în judecată împotriva Irinei Sîrbu, a solicitat încasarea sumei de 1 050 de lei cu titlu de prejudiciu material cauzat în urma acțiunilor ilegale ale minorei XXXXX și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, încasând de la Irina Sîrbu în beneficiul Oxanei Cuprina prejudiciul material în sumă de 1 050 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 156,95 de lei.

Judecând apelul declarat de Irina Sîrbu, instanța de apel l-a admis, a casat integral hotărârea din 3 iunie 2019 a Judecătoriei Bălți sediul central și a emis o nouă hotărâre, prin care a respins acțiunea ca neîntemeiată.

În susținerea rezolvării date, instanța de apel a ajuns la concluzia că în cazul din speță este prezent prejudiciul, exprimat prin deteriorarea telefonului, dar nu este prezentă fapta ilicită și vinovăția.

Având în vedere prevederile art. 612 Cod civil, instanța de apel a reținut că acțiunile minorei au fost cauzate de acțiunile minorului XXXXX care a efectuat filmările minorei, fără acordul ei și refuzul acestuia de a șterge înregistrările video din telefonul său.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că dacă minorul XXXXX nu efectua fără acordul minorei XXXXX filmările video și înlătura la cerința ultimei aceste înregistrări din telefonul său, acest prejudiciu nu se putea întâmpla, or vina minorului XXXXX în cauzarea acestui prejudiciu este evidentă.

Totodată, instanța de apel a menționat că vinovăția părinților este sancționată potrivit art. 63 alin. (1), (2) Cod contravențional, iar la materialele cauzei o decizie de vinovăție a părintelui Irina Sîrbu lipsește.

A conchis instanța de apel că Oxana Cuprina nu a probat existența condițiilor legale de apariție a dreptului la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile invocate, or lipsesc în cumul toate condițiile de antrenare a răspunderii delictuale pe cazul dat.

Instanța de recurs constată, însă, că instanța de apel la adoptarea deciziei a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar.

Astfel, instanța de recurs reține că în baza plângerii nr. 20190401507 înregistrată la data de 5 februarie 2019 la IP Bălți al IGP, de către inspectorul superior al OSS a sectorului de poliție nr. 5 „Pămînteni” al IP Bălți, la data de 11 februarie 2019 a fost emisă încheierea pe faptul acțiunilor pretins ilegale din partea minorei XXXXX în privința lui XXXXX (f. d. 8).

Potrivit încheierii menționate, în urma controlului efectuat s-a stabilit că faptele expuse în plângerea adresată s-au adeverit, totodată s-a stabilit că la data de 3 februarie 2019 minorul XXXXX, aflându-se la stația de transport public, în apropierea SCM Bălți pe str. Decebal, împreună cu cunoscuta sa, minora XXXXX, unde, din motiv că minorul XXXXX a refuzat să șteargă filmările efectuate de pe telefonul mobil, aceasta l-a lovit pe ultimul peste umăr, care a scăpat telefonul său de model Xiaomi S2 și, ca urmare telefonul s-a deteriorat.

Și tot prin încheierea 11 februarie 2019 a inspectorului superior al OSS a sectorului de poliție nr. 5 „Pămînteni” al IP Bălți, s-a constatat că pe cazul dat, cu minora XXXXX au fost petrecute convorbiri de prevenție, ca pe viitor să nu admită careva acțiuni de asemenea gen, totodată s-a stabilit că între Oxana Cuprina și mama minorei Irina Sîrbu sunt prevăzute relații civile, iar pentru restituirea pagubei materiale sau morale, ultima poate să se adreseze în conformitate cu art. 14 Cod civil în instanța de judecată în mod civil.

Important este de notat și faptul că din materialele cauzei rezultă indubitabil că la data de 11 februarie 2019 în privința minorei XXXXX a fost emisă o avertizare de către OSS a sectorului de poliție nr. 5 „Pămînteni” al IP Bălți, conform căreia aceasta a fost avertizată cu privire la faptul ca pe viitor să nu admită careva acțiuni de acest gen, actul dat fiind semnată atât de minora XXXXX, cât și de mama Irina Sîrbu (f. d. 14).

În acest context, este evident că instanța de apel în mod eronat a ajuns la concluzia că în speță nu a fost dovedită prezența faptei ilicite a minorei XXXXX, or actele menționate dovedesc cu certitudine existența acțiunilor ilegale a minorei în privința lui XXXXX, prin aplicarea unei lovituri peste umărul acestuia, care, l-a rândul său, a scăpat telefonul de model Xiaomi S2, deteriorându-l.

Astfel, cauzarea de către minora XXXXX a unui prejudiciu determinat de fapta săvârșită față de minorul XXXXX, este evidentă, totodată fiind demonstrat că pentru diagnosticarea și repararea telefonului de model Xiaomi Redmi S2 Grey a fost achitată suma de 1 050 de lei, ce se confirmă prin factura de plată nr. 2/03/19-99864 din 2 martie 2019 (f. d. 16).

Așadar, în această ordine de idei, instanța de recurs reține că speței sunt relevante prevederile art. 1398 alin. (1) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, care indică că cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat

să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Or, temeiul răspunderii delictuale prin prisma normei de drept reiterate supra, este componența delictului civil, care la rândul său constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale.

Așadar, componența delictului civil include elementele obligatorii ca: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția, acestea fiind condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale.

Fapta ilicită reprezintă o acțiune sau inacțiune a unei persoane prin care încălcându-se normele dreptului obiectiv se aduc prejudicii dreptului subiectiv al unei alte persoane.

Prejudiciul produs în dauna persoanei vătămate reprezintă efectul negativ suferit de aceasta care trebuie să se afle în legătură de cauzalitate cu fapta ilicită în sensul că acest efect negativ trebuie să fie rezultatul direct și nemijlocit al acțiunii autorului faptei ilicite.

Totodată, instanța de recurs consideră ca relevanță cauzei au și prevederile alin. (3) al art. 1398 Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, potrivit cărora o altă persoană decât autorul prejudiciului este obligată să repare prejudiciul numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Or, la caz, fapta care a cauzat prejudiciul, este săvârșită de minora XXXXX, care, din declarațiile susținute de mama acesteia Irina Sîrbu în cadrul ședinței de judecată a instanței de apel, are vârsta de 12 ani.

Conform art. 1406 alin. (1) și (3) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, prejudiciul cauzat de un minor care nu a împlinit 14 ani se repară de părinți (adoptatori) sau de tutorii lui dacă nu demonstrează lipsa vinovăției lor în supravegherea sau educarea minorului. Obligația părinților (adoptatorilor), tutorilor, a instituțiilor de învățământ, de educație, a instituțiilor curative de a repara prejudiciul cauzat de un minor nu încetează odată cu atingerea majoratului acestuia sau odată cu dobândirea unor bunuri suficiente pentru repararea prejudiciului.

Pentru considerentele mai sus desfășurate, instanța de recurs constată ca întemeiată concluzia primei instanțe cu referire la angajarea răspunderii civile a părintelui Irina Sîrbu pentru fapta prejudiciabilă comisă de către fiica sa XXXXX în privința minorului XXXXX, cu încasarea de la Irina Sîrbu în beneficiul Oxanei Cuprina a sumei de 1 050 de lei cu titlu de prejudiciu material și compensarea cheltuielilor de judecată.

Mai cu seamă că întru soluționarea litigiului pe cale amiabilă, Oxana Cuprina, reprezentată de avocatul Denis Duca a adresat mamei minorei XXXXX, Irina Sîrbu, o somație referitor la repararea prejudiciului material cauzat în urma acțiunilor minorei, prin achitarea sumei de 1050 de lei pentru reparația bunului deteriorat – telefonul mobil de model Xiaomi S2, care însă a rămas fără satisfacere.

În acest context, instanța de recurs relevă ca lipsită de suport rețineră instanței de apel că la caz nu este prezentă vinovăția părintelui, care răspunde patrimonial în condițiile art. 1406 alin. (1) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, deoarece

răspunderea părinților intervenind doar în cazul vinovăției lor în lipsa de supraveghere sau educare a minorului, iar la materialele dosarului o decizie de vinovăție a părintelui Irina Sîrbu lipsește.

Or, prevederile art. 1406 alin. (1) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, stipulează clar că prejudiciul cauzat de un minor care nu a împlinit 14 ani se repară de părinți (adoptatori) sau de tutorii lui *dacă nu demonstrează lipsa vinovăției lor în supravegherea sau educarea minorului*.

Respectiv, părinții minorei XXXXX urmau să demonstreze lipsa vinovăției lor în supravegherea sau educarea acesteia.

În același timp, instanța de recurs constată neîntemeiată susținerea instanței de apel referitor la faptul că acțiunile minorei XXXXX au fost cauzate de acțiunile minorului XXXXX, care a efectuat filmările minorei fără acordul acesteia și refuzul de a șterge înregistrările video din telefonul său, prin stabilirea de către instanță vinovăția lui XXXXX în producerea prejudiciului în cauză, această concluzie neavând fundament juridic.

În conexiunea celor relatate se constată că instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, fapt ce a dus la emiterea unei soluții greșite, pe când prima instanță în mod corect a constatat temeinicia acțiunii.

Pentru motivele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Potrivit dispozițiilor art. 94 alin. (1) și (3) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. Prevederile alin. (1) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanța de apel, în instanța de recurs și în cadrul revizuirii.

Prin prisma acestor prevederi legale, instanța de recurs notează că Oxana Cuprina în cererea de recurs a solicitat compensarea de către Irina Sîrbu a cheltuielilor de judecată suportate în cadrul examinării cauzei în instanța de recurs prin achitarea taxei de stat la depunerea cererii de recurs.

Materialele dosarului, și anume chitanța de plată nr. LQRE-K600 din 18 noiembrie 2019 atestă suportarea de către Oxana Cuprina în prezentul proces a cheltuielilor de judecată compuse din cheltuieli pentru achitarea taxei de stat la declararea recursului în mărime de 75 de lei, sumă care urmează a fi încasată de la Irina Sîrbu în beneficiul Oxanei Cuprina.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Oxana Cuprina, reprezentată de avocatul Denis Duca.

Se casează integral decizia din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți și se menține hotărârea din 3 iunie 2019 a Judecătoriei Bălți sediul central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Oxanei Cuprina, reprezentată de avocatul Denis Duca împotriva Irinei Sîrbu cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la Irina Sîrbu în beneficiul Oxanei Cuprina cheltuielile de judecată suportate în instanța de recurs în mărime de 75 (șaptezeci și cinci) de lei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Ala Cobăneanu